

Isä meidän – rukouksen kolme sykliä

Esitys Teologisilla opintopäivillä Raamattuopistolla keskiviikkona 2. tammikuuta 2013 klo 13

Jouko N. Martikainen

Johdannoksi

Kahdesta eri syystä on haasteellista ryhtyä puhumaan Isä meidän rukouksesta. Ensiksi: Se mikä on tuttua, on helposti liian tuttua. Se mikä on liian tuttua, ei herätä innostusta. Liian tutussa on kuin kuori, jota on vaikea murtaa. Kuoren alta ei odota enää löytävänsä uutta ja innostavaa.

Toiseksi: On haasteellista puhua Isä meidän rukouksesta ahkerille rukoilijoille, joita te kaikki epäilemättä olette. On täysin mahdollista, että joukossanne on superrukoilijoita, jotka ovat valovuosia minua edellä rukouksen harjoittajina. He ovat minua paljon syvällisemmin ymmärtäneet tämän suuren rukouksen ihanuuden. Ystävällisesti nyökkäillen he kuuntelevat esitystä. Sen jälkeen he voivat todeta itsekseen tai toisilleen: Ei se huono ollut, mutta paremminkin tästä aiheesta olisi voinut puhua!

Tämän riskin olen nyt kuitenkin ottanut.

Aluksi esittelen Teille ne näkökohdat, joita pidän tärkeimpinä Isä meidän rukouksen ymmärtämisessä.

Ensiksi: Isä meidän rukous lähtee Ensimmäisestä käskystä ja palaa siihen. Siitä syystä siinä on vain kaksi persoonapronominia: Ne ovat: Sinä ja me. Voimme sanoa: Kun Jumala on kaikki kaikessa, on kielessä vain kaksi pronominia: Sinä ja me. Omasta puolestani olen sitä mieltä, että juuri tällaista on enkelten kieli. Enkelten kielessä on vain nämä kaksi pronominia. Isä meidän rukous on siis enkelten kieltä.

Toiseksi: Isä meidän rukouksessa on kolme toisiinsa nivoutuvaa kehää eli sykliä. Voimme puhua myös kolmioistumista, triadeista, kolmikehä olisi ehkä asiallisesti osuvin termi. Näin siksi, että kukin kehä ohjautuu seuraavaan ja kertaan lopuksi oman alkunsa. Isä meidän rukouksella on ja voi olla myös kolme muotoa.

Ne ovat: Se on ensiksikin jokaisen Jumalan lapsen ikioma rukous. Se on toiseksi kaikkien Jumalan lasten yhteinen rukous, varsinkin jumalanpalvelus- eli liturginen rukous ja kolmanneksi ja sitä pidän perustavana myös näille kahdelle muulle rukousmuodolle, se

on alun perin ja varsinaisesti Herran Jeesuksen oma rukous Isälleen.

Nyt Hän rukoilee sitä Isän oikealla puolella ja sulkee kaikki häneen uskovat omaan rukoukseensa, yksitellen ja yhdessä. Kuuntelemme sitä siellä hänen viittansa suojassa.

Vielä on lisättävä, että Isä meidän rukous on myös Pyhän Hengen sanomattomia huokauksia sydämessämme (vrt. Room. 8:26-39). Oikein onkin usein korostettu sitä, että Isä meidän rukous on **lapseuden rukous**, se on täyden turvan löytäneiden lunastettujen Jumalan lasten rukous. Apostoli Paavali kirjoittaa siitä Galatalaisille: ”Koska tekin olette Jumalan lapsia, hän on lähettänyt meidän kaikkien sydämeen Poikansa Hengen, joka huutaa: `Abba! Isä!’ (Gal 4:6).

Isä meidän rukouksen syklit eli kolmikehät

Mitkä sitten ovat Isä meidän rukouksen kolme sykliä eli toisiinsa nivoutuvaa kehää. Ne ovat:

1. Vastaanottamissykli,
2. Vapauttamissykli ja
3. Ylistämissykli.

Isä meidän rukouksella on tämän mukaan kolminaisuusopillinen syvärakenne. Myös Herran siunauksessa on samanlainen syvärakenne. Jumalan siunaus ja varjelus ovat Isän työtä, Hän kirkastaa kasvonsa meille Pojassaan ja on meille armollinen. Kun hän kääntää kasvonsa meidän puoleemme, jää hän luoksemme Pyhänä Henkenä ja antaa meille rauhansa.

Tällainen rakenne ei ole mahdollista muuten, kun että Jumalassa itsessään on siihen perusta. Samoin Isä meidän rukous rakentuu siten, että sen kolmijäseniset osat nojaavat Jumalaan itseensä. Voimme sanoa, että syklit jäsentyvät toisiinsa yhtäältä sisätrinitaarisesti ja toisaalta pelastustaloudellisesti, perinteemme termejä käyttäen opera ad intran ja opera ad extran mukaisesti.

Syklit edellyttävät toisiaan siinä järjestyksessä kuin ne ovat rukouksessa. Järjestyttä ei siis voi muuttaa. Viimeistä ei voi asettaa ensimmäiseksi eikä ensimmäisestä viimeiseksi, eikä niitä kumpaakaan keskimmäiseksi. Keskimmäistä ei voi siirtää alkuun eikä loppuun. Rukouksen kolme osaa nojaavat toisiinsa ja rakentuvat tässä järjestyksessä ja toisiinsa nivoutuen Suuren esirukoilijamme omaksi rukoukseksi Isälleen, ja sitten rukoukseksi meidän puolestamme ja vielä meidän omaksi rukoukseksemme..

Todettakoon jo tässä, etten pidä esim. Lutherin katekismusten jakoa seitsemään rukoukseen osuvimpana jäsennyksenä, vaikka liitynkään hänen selityksiinsä useissa kohdissa.

Erikseen on vielä painotettava sitä seikkaa, että Herra Jeesus on rukoillut ja opettanut rukouksensa arameankielellä, ei ilmeisestikään hepreaksi eikä kreikaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että rukouksen kasvualusta on arameankielinen kulttuuri ja arameaksi tapahtunut heprealaisten tekstien tulkintaperinne, sama koskee tietysti myös koko Uutta testamenttia.

Seuraavassa meditoin Isä meidän rukousta siitä lähtien, että se on Vapahtajamme oma rukous Isälleen, siis Hänen ja Isän välistä sisätrinitaarista keskustelua. Siihen ja sen suojaan Hän vetää kaikki häneen uskovat. Tämä tarkoittaa sitä, että kuuntelemme Hänen rukousta ja rukoilemme sitä yhdessä Hänen kanssaan hänen suullaan ja hän meidän suullamme

Isämme, joka taivaassa

”Isämme, vetten tuolta puolen” sanatarkasti. Tässä Herra Kristus katsoo ympärilleen ja vie meidät Isänsä luo, tekee oman Isänsä myös meidän Isäksemme. Näin Jumala tulee luoksemme. Hän joka on ”vetten tuolla puolella”, siis vetten takana eli transsendentti, on Herramme omassa mahtisanassa myös keskellämme. Jumalamme on nyt meitä lähellä ja samalla ymmärryksemme tavoittamattomissa. Näin rukoillessaan Herra Kristus asettaa meidät peruslukemille. Sen on Luther sanoittanut ylittämättömällä tavalla 1. uskonkappaleen selityksessään:

”Minä uskon, että Jumala on minut luonut, antanut minulle ruumiin ja sielun, silmät, korvat ja kaikki jäsenet, järjen ja kaikki aistit, ja että hän pitää nämä vielä voimassa, ...”

Siinä Jumala asettaa koko luomakunnan ympärillemme. Se on hänen naamarinsa, jonka suojassa me voimme olla Hänen edessään ja välttyä tuhoutumiselta.

Vastaanottamissykli

Isä meidän kolme ensimmäistä rukoushuokausta ymmärrämme yleensä siten, että siinä liikesuunta on rukoilijasta Jumalaan. Kun kuitenkin katsomme arameankielen tässä käytettyjen ilmaisujen luontaista merkitystä, onkin suunta juuri päinvastainen. Rukoushuokaukset on muotoiltu siten, että Jumalaa pyydetään toimimaan ja rukoilija ottaa vastaan Jumalan toiminnan ja vastauksen rukoukseen. Arameassa tässä on kolme imperfekti-muotoa. Arameassa imperfektiä käytetään futuurina, usein se ilmaisee myös toivotun, siis tässä rukoillun tapahtuvaksi. Jussiivia, jonka heprea tuntee, ei ole arameassa. Jussiivi tarkoittaa 3. persoonan imperatiiviä, siis juuri niitä muotoja, joita Isä meidän rukouksen suomennos käyttää: ”Olkoon”, ”Tulkoon”, ”Tapahtukoon”. Ne ovat muodoltaan samanlaisia kuin Jumalan luomissanat Raamatun alussa. Ero on vain siinä, että raamatun kielenkäytössä rukoilija käyttää passiivimuotoja esittäessään rukouksensa. Näin osoitetaan kunnioitusta Jumalalle.

Pyhitetty olkoon Sinun nimesi

Tässä verbi on hankalasti käännettävässä Etpa'al –muodossa. Se on intensiivimuodon refleksiivi, se voi merkitykseltään olla myös passiivi. Ehkä sen voisi kääntää näin: Tulkoon nimesi pyhittäytyneenä keskellämme ja tehkөөn meidät pyhittäytyneiksi. Tämän rukoushuokauksen taustalla on Jumalan itseilmoitus Siinailla. Tässä Herra Kristus tunnustaa Isänsä siksi, mikä Hän on; Minä olen Jahve, Sinun Jumalasi, älä aseta muita jumalia minun kasvojani vasten. Nimessään Jahve astui kansansa keskelle.

Nimi ja kasvot kuuluvat yhteen. Näin Herra Kristus täyttää ensimmäisen käskyn ja sulkee meidät täyttämäänsä käskyyn. Näin Jumala tunnustetaan Jumalaksi.

Tässä on jotain hyvin ihmeellistä: Herra Kristus, joka on meille Jumalan, Jahven nimi, antaa itsensä Isälleen. Sitten Isä antaa hänet meille omana nimenään. Näin Jumala tulee nimessään pyhittäytyneenä keskellemme ja näin hän pyhittää meidät nimensä mukaisiksi. Tällä tavalla Jumala on yksi.

Tämän ohella rukouksen taustalla on Jesajan ilmestysnäky. Pyhä, Pyhä, Pyhä on Herra Sebaot. Hänen kirkkautensa täyttää kaiken maan. Kun Jumala pyhittää nimensä, joutuu rukoilija Jesajan tavalla parahtamaan: ”Voi minua, minä hukun! Minulla on saastaiset huulet ja saastaiset huulet on kansalla, jonka keskellä elän, ja nyt minun silmäni ovat nähneet Kuninkaan, Herran Sebaotin. Tästä hädästä ei muuten selvitä, kuin että hehkuva hiili koskettaa huuliamme. Tämä hehkuva hiili on Herra Kristus. Häntä koskee toinen ensimmäisen syklin rukoushuokaus.

Tulkoon valtakuntasi – kuninkuutesi

Muistamme evankeliumien alkusanoman: Jumalan valtakunta/kuninkuus on tullut lähelle, aramean ilmaisu tarkoittaa oikeastaan: Hän on astunut keskellemme (vrt. Markus 1:14-15 et par).. Jumalan kuninkuus on sitä, että ensin Israel ja sitten kaikki kansat tunnustavat Hänet kuninkaakseen. Silloin kaikki, luomakunta, kansat ja jokainen ihminen rakastavat Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistään niin kuin itseään. Jumalan mahdikkuus tunnustetaan ja siitä iloitaan. Tämän rukoilija, siis Herra Kristus, pyytää sydämestään, että Jumala tulisi tällä tavalla kaiken elämän ja toiminnan keskuksiksi. Herra Kristus siis pyytää Isältään valtakunnan eli kuninkuutensa saapumista. Hän itse on kuitenkin juuri se, joka asettaa ja tuo kaikkeen maailmaan kuninkuutensa. Tässä voimme vain ihmetellä tätä ihmeellistä rakkauden kantamaa vastavuoroisuutta. Kuninkuus on Jumalan, mutta Rukoilija on Kuningas.

Isä meidän muodostuu kolmesta syklistä, eli triadista, jotka edellyttävät toisiaan. Ensimmäinen niistä päättyy siten, että se (tapahtukoon Sinun tahtosi) sitoo kolme ensimmäistä rukousta yhteen ja ankkuroi ne rukouksen kokonaisuuteen:

Tapahtukoon Sinun pelastustahtosi myös maan päällä niin kuin taivaassa

Kiinnitätte varmaan huomion lisäykseeni: pelastustahtosi. Isä meidän rukouksen ymmärtämishorisontin kannalta lisäys on ratkaiseva: ”myös maan päällä” korostuu kontrastissaan: ”niin kuin taivaassa”. Näin Herramme viittaa sisätrinitaariseen lunastuspäätökseen: Isä ja Poika ja Pyhä Henki päättävät ihmiskunnan lunastuksesta Pojan inkarnoitumisen välityksellä.

Kysymys on samasta ”hyvästä tahdosta”, josta enkelit laulavat jouluyönä. Se ei siis ole ihmisten hyvä tahto, vaan Jumalan pelastustahto, joka nyt koskee koko ihmiskuntaa. Siksi enkelit ylistävät Jumalaa laulamalla Jumalalle kunniaa korkeuksissa eli hänen salatussa tuonpuoleisuudessaan.

Miten rukoilija ja hänen puhuttelemansa ”Sinä” ovat sidoksissa toisiinsa? ”Pyhitetty olkoon Sinun nimesi. Tulkoon Sinun valtakuntasi. Tapahtukoon Sinun tahtosi.”

1. Puhuttelija-rukoilija ja Puhuteltu – tuo ”Sinä” tuntevat toisensa.

2. Rukoilija ei vaadi omalle minuudelleen itsenäistä, toisesta riippumatonta pätemisaluetta, vaan haluaa vain toisen pätevän eli ulottavan vaikutuspiirinsä kaikkeen. Näin siitä syystä, että Hän, jota rukoilen, on uskollinen ja vanhurskas.
Hän on ainoa, jossa ei ole vääryyttä ja joka voi kukistaa kaiken väärän.
3. Tosiasiassa nämä kolme rukousta edellyttävät kummankin osapuolen täyttä vapautta. Ensimmäisen syklin verbimuodot ovat samanlaisia kuin Jumalan luomissanat Genesiksessä tai Karitsan neljä ensimmäistä sinettien avaussanaa Ilmestyskirjassa. Rukousten Puhuteltu asettaa siis nimensä pyhittämisen, valtakuntansa tulemisen ja pelastustahtonsa toteutumisen rukoilijan valtaan. Näin sillä ehdolla, että rukoilija tunnustaa ensimmäisen käskyn eli tunnustaa Jumalan vanhurskaaksi ja oikeamieliseksi, hyväksi, jossa ei ole vääryyttä.

Vain Herra Kristus rukoili nämä kolme rukousta ensimmäisestä käskystä lähtien: Ei minun tahtoni, vaan Sinun. Nyt me voimme tehdä samoin kuuntelemalla, kun hän rukoilee.

Ensimmäinen sykli kiertää takaisin alkuunsa. Isämme taivaissa ja ”niin kuin taivaissa”. Kuuluvat yhteen. Sykli avaa meille kaiken sen, mitä Jumala antaa. Rukoilijan tehtävänä on ottaa vastaan, kun Jumala pyhittää itsensä meissä ja keskellämme, ottaa vastaan hänet Kuninkaana ja ottaa vastaan hänen pelastustahtonsa eli – taloutensa. Rukouksen kaksi muuta sykliä rakentuvat tämän ensimmäisen varaan.

Vapauttamissykli

Tälle toiselle syklille on tunnusomaista, että niissä painopiste on vapauttamisessa. Yleensä pidämme sen kolme rukoushuokausta ns. vain tavanomaisina pyyntörukouksina. Lähemmin tutkittuna ne kasvavat ulos tästä luonnehdinnasta.

Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme

Näin rukoilee vain Hän, joka on vapaa mammonasta ja haluaa olla siitä vapaa. Hän ei turvaudu mihinkään muuhun kuin Luojaansa ja odottaa saavansa päivittäisen ravintonsa Häneltä. Mammonaan sitoutunut, jollainen kukin meistä on, ehkä eriasteisesti, haluaa turvata ruokansa ja elantonsa jollakin sanoisinko konkreettisemmalla tavalla. Sellainen kun tuntuu jotenkin turvallisemmalta. Tästä käy kuitenkin selvästi ilmi, että Jumala ei ole vielä meitä vapauttanut ottamaan vastaan kaikkea Häneltä, kaiken Luojalta. Tähän rukoukseen sisältyy myös toinen vaikeaselkoinen kohta.

Niin kuin tiedätte käsikirjoitusperinteessä adjektiivi ”jokapäiväinen” on *epiousios*, latinaksi *supersubstantialis* on aiheuttanut tutkijoille paljon päänvaivaa. Siksi on syytä etsiä selitystä tähän lähtemällä arameasta.

Varhainen syyriankielinen evankeliumikäskirjoitus nimeltä Curetonianus, samoin Efraim Syyrialaisen Diatessaron-teksti sisältävät tämän rukouksen seuraavassa muodossa: Kestävä/ ikuinen päivän leipä anna meille”: ”Lahman amina d.jawma haw lan” Kääntämisen tekee vaikeaksi aramean adjektiivi

AMINA = kestävä, luja, ikuinen. Se on aamen-sanana johdannainen. Voisimme siis kääntää rukouksen myös näin: ”Anna aamenenkaltainen päivän leipä.”

Monet seikat puhuvat sen puolesta, että Herramme muotoili rukouksen tietoisesti siten, että se tarkoittaa jokapäiväistä leipää ja Häntä itseään ikuisena leipänä. Johanneksen evankeliumissa luemme: Herra Jeesus sanoo: ”Minä olen elämän leipä. Joka tulee minun luokseni, ei koskaan ole nälissään, ja joka uskoo minuun, ei enää koskaan ole janoissaan” (Joh.6:35)

Anna meille meidän syntimme anteeksi...

Niin kuin jokapäiväisen – tai aamenenkaltaisen päivänleivän kohdalla – niin myös tässä Herra Kristus, Jumala ja ihminen, asettuu meidän osaamme ja ottaa sen omakseen. Meidän persoonassamme Hän pyytää meille vapautusta synneistä eli syntiemme anteeksiantoa Isältään ja Hengeltään.

Entä rukouksen jatko? Siinä Herramme määrittelee uudelleen persoonapronominin ”me”. ”Niin kuin mekin annamme anteeksi...” Tässä subjektina on Pyhä Kolminaisuus. Lunastuspäätöksen mukaisesti Pojan inkarnaatio on syntiemme – nyt siis meidän – anteeksiantamisen perusta. Ensin Herra Kristus pyytää meidän persoonassamme anteeksiantoa Jumalalta ja sitten antaa yhdessä Isän ja Hengen kanssa rikkomme meille anteeksi. Näin hän määrittelee uudelleen ”me”-pronominin eli vetää meidät mukaan Jumalaan. Me-pronominin onkin tässä jo enkelten kieltä.

Tämä ihmeellinen ihmisen korottaminen antaa taustan tämän triadin kolmannelle rukoukselle

”Äläkä saata meitä kiusaukseen...”

Totta on – niin kuin Luther sanoo – ettei Jumala kiusaa ketään. Silti Hän väistämättä saattaa meidät kiusaukseen. Olemme tässä hyvin vaikean ongelman kanssa tekemisissä. Pyhä Kolmiyhteyden yliverlainen mahdikkuus, josta perinteemme puhuu lakina, pakottaa pahan tulemaan meissä entistä pahemmaksi. Pyhä laki törmää meissä meille itsellemme piiloon jäävään pahuuteen. Sen Jumalan mahdikkuus pakottaa tulemaan esille loukoistaan. Sen koemme haluna toimia kaikessa vastoin ensimmäistä, samoin muita käskyjä. Laki siis herättää synnin ja suorastaan kiihottaa meitä siihen. Vika ei ole laissa, vaan meissä asuvassa pahuudessa, jota noudattaisimme – ja noudattammekin auliisti.

Tästä syystä vain huokaus Jumalan puoleen vapauttaa meidät itsestämme ja sitoutuneisuudestamme Pahaan. ”Älä saata meitä kiusaukseen” on siis huokaus vapautua sidoksista pahaan. Sen jälkeen rukoilija tunnustaa, että vain Jumala voi ”**päästä meidät Pahasta**”.

Tämän toisen syklin eli vapauttamisen syklin kohdalla on vielä muistettava, että raamatossa ”kiusaus” tarkoittaa usein myös koettelemusta/ koettelemista. Siksi rukouksen taustaksi on asetettava ensiksikin syntiinlankeemuskertomus, toiseksi Abrahamin koetteleminen, Israelin kansan kiusat ja kiusaukset autiomaassa ja etenkin Herran Kristuksen omat kiusaukset autiomassa. Näihin tiivistynyt kokemus puhuu yksiselitteisesti sen puolesta, että koetteleminen on väistämätön osa kaidan tien vaellusta ja että vain Jumala voi vapauttaa siitä pahasta, joka koettelemuksissa tulee eteemme ja nousee sisältämme. Siksi Herra Kristus, joka ottaa osamme omakseen, huokaa näin puolestamme Isälleen tietäen

heikkoutemme ja taipumuksemme, siis sen, että valitsemme mieluusti väärän ja vain vastahakoisesti oikean. Näin siitä huolimatta, että juuri päinvastaisen pitäisi olla meille mieluisinta.

Ensin siis tunnustamme Jumalan mahdin ja vanahurskauden ja sitten pyydämme Pyhää Henkeä tulemaan vapaudeksemme eli päästämään meidät Pahasta. ”Vain Herra hänet voittaa.”

Toisen syklin edellytyksenä on ensimmäinen eli Jumalan tuleminen luoksemme Herrassa Kristuksessa.

Ennen kuin siirrymme viimeiseen sykliin, lyhyesti Isä meidän rukouksen kielellisestä puolesta. Mielestäni ei voi välttyä vaikutelmalta, että se korkeinta kirjallisuutta. Olen tähän transkriboinut tekstin:

Awun d-bashmaja

Netqadash shmak,
wtite malkutak
wnehwon zebjanaik bar`a ak dbashmaja.

Wlahman amina djawma haw lan,
washboq lan hawbain akna daf hnan neshboq lhajaabain.
Wla taitjan lnesjona alla pasaan men bisha.

Metul ddilak
hi malkuta
whaila
wteshbohta
loolam `oolmin
Amen

Ylistämissykli

Entä kolmas sykli? Sitä pidämme helposti vain rukouksen päättävänä ylistyskaavana. Kuitenkin koko rukous ohjautuu sitä kohti. Mikä on sen erityinen sisältö ja miten se sitoo koko rukouksen yhteen ehjäksi kokonaisuudeksi.

Nyt meditoimme kolmijäsenisistä osiosta kolmatta eli viimeistä sykliä:

Sillä sinun on valtakunta, voima ja kunnia, iankaikkisesti

Arameassa rukous alkaa ja päättyy nominaalilauseella. Sellainen kuvaa aina pysyvää tilaa tai tosiasiaa. ”Isä meidän, joka taivaassa” ei sisällä arameassa verbiä. Rukouksen kolmannen triadin alku vaatii osakseen erityistä huomiota:

”Sillä Sinun on...” Meistä tämä tuntuu vain tavanomaiselta ylistyskaavan johdannolta. Tosiasiassa siinä puhutaan Jumalan sisäisistä ominaisuuksista. Arameaksi se kuuluu DILAK. Tämä demonstratiivipronominin ja possessiivisuffiksin yhdistäminen tarkoittaa aina: ”Sinun omasi tai Sinun

ominaisuutesi.” (Kun tämä lyhyt sana käännettiin kreikkaan, siitä tuli IDIOMA. Löydämme sen tutusta *communicatio idiomatum* –opistamme latinalaistettuna).

Isä meidän päättyy ylistykseen: ”Sillä sinun omasi, siis vain Sinulle ominaisia ovat valtakunta eli kuninkuus, voima ja kunnia.” Arameassa tosin ei tässä käytetä olla-verbiä. Nominaalilause painottaa siis asian fakta-luonnetta: Sillä vain Sinun ominaisuuksiasi: kuninkuus, voima/mahdikkaus ja kunnia/kirkkaus. Jumala on siis itsessään tällainen, ei kukaan muu.

Vielä on erityisesti korostettava erästä seikkaa tässä ilmiössä: ”sillä sinun on”. Tämä merkitsee sitä, että kaikki on Jumalan ”Sinän” läpituokemaa. Kaikki hallintavalta eli kuninkuus on samalla myös tuo Sinä. Kaikkivaltius eli siis ”voima” on Jumalan Sinän läpituokemaa. Kirkkaus ja kunnia, hepreassa oikeastaan ”painavuus” on Jumalan Sinän läpituokemaa. Ei ole hänestä riippumatonta energiaa, ei hallintavaltaa, ei mitään muutakaan. Tästä syystä tämä dokologia paljastaa kaiken vääjän.

Huomaamme, miten hienoviritteisesti Isä meidän on rakennettu. Alkupuhuttelu sisältää Jumalan ulospäin suuntutuvat ja sisäänpäin suuntautuvat työt: *opeta ad extra* ja *opera ad intra*, eli siis Hänen pelastustahtonsa ja Triniteetin sisäisen elämän. Kolmannen triadin alku taas puhuu sisäisestä elämästä pelastustalouden edellytyksenä. Pelastustalous on koottu tiiviisti toisen osion kolmeen lauseeseen: päivän leipä, syntien anteeksianto lunastuspäätöksen perustalta ja vapautuminen Pahan kahleista.

Ensimmäisessä osiossa pelastustalous ja triniteetin sisäinen elämä kulkevat rinnan: ”Sinun/Sinä” on Triniteetti itsessään ***opera ad intra***. Nimesi pyhittäminen, valtakuntasi tuleminen ja tahtosi tapahtuminen ovat ulospäin suuntautuvaa **pelastustaloutta**. Kolmas sykli avaa meille Jumalan salatun olemuksen, sen mitä hän on **itsessään**.

Isä meidän on tiivistelmä Vanhan liiton keskeisimmistä teemoista. Se on samoin tiivistelmä Uuden liiton pääaiheista edellyttäen, että Herra Kristus rukoilee sitä meidän puolestamme. Isä meidän kokoaa näin itseensä Vanhan ja Uuden liiton ja on avain kumpaankin.

Mietiskelemme vielä lyhyesti kolmatta osiota:

”Sinun (ominaisuutesi) on Kuninkuus/valtakunta.”

Jumalan kuninkuus on Hänen järjestäytyntä maailman – koko universumin hallintaa. Herra Kristus, joka näin rukoilee, on kuitenkin itse tuo Kuningas. ”Minulle on annettu kaikki valtaa taivaassa ja maan päällä.” Poika tunnustaa kuninkuuden Isän erityiseksi ominaisuudeksi. Isä antaa kuninkuutensa Pojalle. Antaessaan kuninkuuden Isälle, Poika on vapaa ja rakastaa Isää. Isä on vapaa ja rakastaa Poikaa ja antaa kuninkuuden Pojalle. Tämä vapaus ja rakkaus, tämä kaiken konkretisointi, personointi ja Personoija on Pyhä Henki.

Edelleen: **Voima** on Jumalan ominaisuus. Jeesuksen aikana ”voima” oli tavallinen nimitys Jumalasta. Näin siksi, koska nimi ”Jahve” oli liian pyhä käytettäväksi. Muistanemme, että Herramme itse sinetöi kohtalonsa vastatessaan ylipapin kysymykseen: Oletko Sinä Messias: ”Olen”. ”Te saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan Voiman oikealla puolella.” Tässä hän käyttää Danielin ennustusta Ihmisen Pojasta, joka johdetaan Ikiaikaisen/vanhaikäisen luo ja jolle annetaan valta, kunnia ja kuninkuus/valtakunta (Dn 7:13-14). Isä meidän lopussa hän siis käyttää näitä samoja käsitteitä ja ilmoittaa niiden olevan Isänsä ikuisia

ominaisuuksia. ”Sillä Sinun on Kuninkuus, voima ja kunnia iankaikkisesti.” Nämä annetaan kuitenkin Herrallemme itselleen. Ja me saamme katsella sitä kirkkautta eli kunniaa, jonka Isä antaa ainoasyntyiselle Pojalleen.

Kunnia ja kirkkaus ovat läpi Raamatun Jumalan erityisen valomahdikkisuuden ja kaikkivaltiuden ilmentymiä. Viitataan tässä lopuksi vain siihen, kuinka Herra Kristus itse käyttää niitä kuvatessaan toista tulemistaan:

Matt. 25:31:

”Kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan kaikkien enkeliensä kanssa, hän istuu kirkkautensa valtaistuimelle.” Tässä hänen sanassaan yhdistyy ihanalla tavalla Hänen ihmisyytensä ja jumaluutensa, jollaisena hän on täyttävä kaiken kunniansa kirkkaudella. Kun tätä mietiskelee suhteessa kaikkeen siihen, miten ahnaasti kansat, samoin jokainen ihminen haluaa itselleen kunniaa, joutuu painamaan päänsä häpeästä ja käymään katumukseen. Se on vain tuhkaksi palavaa kuonaa Herramme kirkkauden kunnian ilmestymisessä.

Rukoillessaan Isä meidän–rukousta meidän puolestamme Herra Kristus täyttää ensimmäisen käskyn eli Hän tunnustaa oikein Jumalan ykseyden. Isä meidän–rukouksessa hän yhdistää Pyhän Kolminaisuuden ulkoiset ja sisäiset työt. Tämän lisäksi hän ottaa omakseen jokaisen ihmisen ja koko ihmiskunnan osan.

Isä meidän onkin oikeastaan Kolminaisuuden sisäistä saarnaa, jota me saamme kuunnella ja johon Herraa Kristus meidät kohottaa.